Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, v četrtek, dne 9. avgusta 1928. Telefon št. 2552. ŠTEV. 94.

Za pobijanje nedovoljenega trgovanja potnikov in krošnjarjenja.

Važna okrožnica vel. župana mariborske oblasti.

Veliki župan mariborske oblasti je izdal dne 17. julija 1928 pod O. broj 1891/1 vsem srezkim poglavarjem (izvzemši v Čakovcu in Prelogu) ter mestnima magistratoma v Celju in Mariboru naslednjo okrožnico:

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je z vlogo od 10. julija 1928, štev. 8274 opozorila, da se dogajajo še vedno številni primeri nedopustnega detaljnega potovanja in in krošnjarjenja in da se očividno tozadevni predpisi ne izvajajo z zadostno strogostjo.

Zato opozarjam na sledeče:

A. Iskanje naročil pri trgovcih (obrtnikih) in sploh pri osebah, ki uporabljajo ponujeno blago v svojem obratu.

Samostojni trgovci ali obrtniki, odnosno pooblaščenci (trgovski potniki), ki so v njih službi, smejo v splošnem iskati naročila **samo pri trgovcih, tovarnarjih, obrtnikih, sploh pri takih osebah, ki uporabljajo ponujeno blago v svojih obratih in to tako v občini**, kjer imajo stojališče svojega obrta, kakor tudi na potovanju izven občine stojališča svojega obrta. **Pri tem pa ne smejo nositi s seboj blaga za prodajo** (razen pri posečanju sejmov), **ampak vedno samo vzorce.**

Samo izdelovalci ur, zlatih in srebrnih predmetov, **veletrgovci** s temi predmeti, **dalje trgovci** z juveli in dragulji, kakor tudi pri njih uslužbeni pooblaščenci smejo, če imajo **stojališče svojega obrta v tuzemstvu**, nositi s seboj na svojih poslovnih potovanjih ne samo vzorce, ampak tudi blago v primerih, ko je prodajanje tega blaga po vzorcih nemogoče. Seveda smejo tudi ti prodajati tako blago samo upravičenim preprodajalcem, ne pa tudi zasebnikom.

B. Iskanje naročil pri zasebnih strankah.

Če gre za iskanje naročil pri **netrgovcih in neobrtnikih** ali sploh pri osebah, ki ponujenega blaga v svojem obratu ne uporabljajo, je razlikovati dvoje:

I. Iskanje naročil v občini stojališča obrta.

1. Trgovcem (obrtnikom) ali njihovim pooblaščencem je iskanje naročil na **kolonialno, specerijsko in materijalno blago** tako v občini stojališča obrta kakor tudi izven stojališča obrta, pri zasebnikih, ki ponujenega blaga ne uporabljajo v svojem obratu, **brezpogojno prepovedano.** (§ 59., odst. 2., obrtnega reda.) Obisk privatnih strank in sprejemanje naročil na predmete, ki spadajo v imenovane stroke, je vsakomur in povsod prepovedano. V spornih primerih, če gre za določitev, kateri predmeti spadajo v imenovane stroke, odločajo obrtna oblastva I. stopnje po zaslišanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Samostojni trgovinski agenti smejo tudi na kraju stojališča obrta sklepati agenturne posle samo s takimi osebami, ki uporabljajo dotično blago v svojem obratu.

2. Iskanje naročil na drugo (razen na kolonijalno, specerijsko in materijalno) blago je trgovcem (obrtnikom) ali njih pooblaščencem v kraju stojališča obrta dovoljeno (§ 59. od 2. o. r.). Seveda velja tudi tu brezizjemno določilo, da smejo trgovci (obrtniki) ali njih pooblaščenci pri obisku strank nositi s seboj **samo vzorce in ne blaga za prodajo.**

II. Iskanje naročil izven kraja stojališča obrta.

1. Iskanje naročil pri osebah, katere ne rabijo ponujenega blaga v svojem obratu, torej pri zasebnikih, je glede kolonijalnega, specerijskega in materijalnega blaga brezpogojno prepovedano.

2. Iskanje naročil glede drugega, razen kolonijalnega, specerijskega in materijalnega blaga je trgovcem (obrtnikom) ali pri njih uslužbenim pooblaščencem dovoljeno pri osebah, ki dotičnega blaga v svojem obratu ne uporabljajo, samo v posameznih primerih **na izrecen, pismen, na določeno blago** se glaseč in na dotičnega trgovca (obrtnika) naslovljen poziv, da se zglasi pri njih radi naročila določenega blaga (§ 59., odst. 2., o. r.). V smislu tega določila torej ni dovoljeno, da trgovci (obrtniki) ali njih potniki obiskujejo privatne stranke zunaj kraja stojališča svojega obrta brez predhodnega povabila, ni dovoljeno, da jim pri tem predlože v podpis že pripravljene in s seboj prinešene pozivnice, ter da že na podlagi **teh pozivnic sklepajo kupčije z dotičnimi strankami.** Tudi v zmislu gornjega določila dovoljeno, da bi se smelo sklepati posle že na podlagi splošnega vabila, ki ga je dobil trgovec (obrtnik) od gotovega kroga odjemalcev n. pr. uradnikov, delavcev pri kakem podjetju, ker tako splošno vabilo ne more nikakor nadomestiti individualnega vabila, ki ga mora nasloviti vsaka posamezna stranka na trgovca (obrtnika). Tudi v zmislu zakona ne zadošča pozivnica, ki se glasi samo v splošnem na gotovo vrsto blaga, kakor n. pr. modno blago, sukno i. dr. Pozivnica se mora izrecno glasiti na določeno blago.

Samostojni **trgovski agenti** ne smejo sklepati agenturnih poslov z osebami, ki ne uporabljajo ponujenega blaga v svojem obratu, tudi ne na podlagi izrecnega pismenega poziva (§ 59 c, odst. 3., o. r.).

3. Dovoljeno je pa iskati naročila pri zasebnih strankah tudi brez predhodnega poziva in tudi zunaj kraja stojališča obrta glede gotovih predmetov, med katere spadajo:

1. stroji in motorji, kakor tudi njih deli; 2. stavbni materijal z vključitvijo umetnega kamenja vseh vrst, plošč iz probkovine, strešne lepenke in umetnega materijala za tlakovanje cest; 3. tehnični predmeti za kurilne, razsvetljevalne in vodovodne naprave; 4. leseni ruloji in žaluzije; 5. šivalni in pisalni stroji, bicikli; 6. motorna vozila, štampilije, luksuzno perilo (perilo za lišp), to je perilo narejeno iz ličnih (finih) tkanin, v veliki meri ozaljšano z olepševalnimi šivi, olepševalnimi robovi, vezeninami, čipkami ter s podobnim. Gre torej izključno za luksuzno perilo. (Min. nar. od 24. VII. 1903 drž. zak. št. 164).

V zmislu § 59 d obrtnega reda je dovoljeno pobirati naročnike in subskribente na tiskana dela.

Po določilih § 60. obrtnega reda, je dovoljeno ponujati od kraja do kraja pridelke poljedelstva in gozdarstva, ki kakor mleko, jajca, sadje, zelenjava, naravne cvetlice, maslo, perutnina in les služijo vsakdanji potrošnji, nadalje naravno kislo vodo, če to blago ponujajo od hiše do hiše ali na cesti producenti ali njih pooblaščenci ali upravičeni trgovci.

Vendar sme politično oblastvo II. stopnje iz sanitarnih ali tržnopolicijskih ozirov na predlog posameznih občin tako prodajanje za gotove predmete in za gotov čas tudi prepovedati.

III. Inozemski trgovci in trgovinski potniki.

Inozemskim trgovcem (obrtnikom) in njih pooblaščencem je iskanje naročil pri zasebnikih, to je pri osebah, katere ponujenega blaga v svojem obratu ne uporabljajo, **brezizjemno prepovedano.** Prepoved se nanaša tudi na pobiranje naročil **na take predmete, na katere je domačim tvrdkam in njih potnikom nabiranje naročil po specialnih zakonskih predpisih dovoljeno.** (Naredba ministrstva trgovine in industrije z dne 2. aprila 1927, št. 3184/III. Služb. Novine z dne 16. aprila 1927, št. 85, Uradni list štev. 167 (44-28).

VI. Krošnjarjenje.

Krošnjarstvo ureja v območju ljubljanske in mariborske oblasti patent z dne 4. septembra 1852 drž. zak. št. 252, ki je pri nas še v polni veljavi, ter odločba ministrstva trgovine in industrije z dne 7. novembra 1925, št. 12018/III., Službene Novine z dne 18. januarja 1928, štev. 12. V zmislu te določbe se dovoljuje v mejah veljavnih predpisov, krošnjariti samo državljanom kraljevine SHS. Samo ti morejo dobiti krošnjarsko dovoljenje v zmislu točke 2. in 7. in vizum v zmislu točke 8. navedene ministrske odločbe.

Dovoljenja izdaja v Sloveniji obrtno oblastvo I. stopnje, v čigar območju je prosilčevo stalno bivališče. Dovoljenja za krošnjarjenje veljajo v okvirju specijalnih pokrajinskih predpisov za območje cele države, vendar jih morajo vidirati srezki poglavarji sreza, v katerem hoče kdo krošnjariti.

Potrebno je, da se pri izdaji novih dovolil, kakor tudi pri vidiranju že izdanih navedejo, kjer bi tega še ne bilo, imenoma vsi srezi, odnosno kraji, v katerih je krošnjarenje prepovedano. Pri izdaji novih dovoljenj, naj se strogo pazi na to, da so brezizjemno izpolnjeni vsi pogoji, ki jih stavi zakon za izdajo takih dovoljenj. Vizumi naj se ne dajejo za daljšo dobo nego za 1 mesec.

V zmislu čl. 11. patenta o krošnjarstvu je v obmejnih krajih dovoljeno krošnjariti v okviru zakona samo prebivalcem dotičnih srezov in sicer z dovoljenjem srezkega poglavarja, ki ga izda v sporazumu s finančno kontrolo.

Nadalje določa čl. 12. krošnjarskega patenta, da mora biti blago, s katerim se krošnjari, tuzemskega izvora, opremljeno z žigom, ter da mora biti vsak krošnjar v posesti izkazov o nabavi blaga.

Po naredbi trgoviskega ministrstva z dne 23. decembra 1881 drž. zak. št. 2 iz leta 1882 je združitev krošnjarstva in sejmarstva nedopustna, tako da more ena in ista oseba izvrševati le en ali drugi teh pridobitnih poslov. Nadalje je krošnjarjem izrecno prepovedano obiskovanje sejmov in prodajanje blaga na odprtih stojnicah ali ob tržnih prodajalnicah ob času sejma.

Navedene predpise je strogo izvajati in je nanje opozoriti tudi nadzorovalne organe.

Veliki župan: **Dr. Schaubach** l. r.

ZAHTEVA PO SIGNIRANJU HMELJA.

Na anketah in konferencah, ki so se vršile letos z namenom organizacije hmeljske trgovine ter signiranja, se niso mogli interesenti zediniti. Opustila se je misel na obvezno signiranje hmelja, sprejet pa je bil zaključek, da se s fakultativnim signiranjem nadaljuje po starem zakonu.

Po avstrijskem zakonu iz l. 1907 se sme signirati kot južnoštajerski savinjski hmelj, le hmelj iz sodnih okrajev Celje, Vransko in Gornji grad. Za hmelj iz okrajev Marenberk, Slovenjgradec, Velenje, Soštanj, Ptuj, Maribor, Konjice, Laško in Brežice pa ni nobenih določb v tem oziru. Zato se hmelj te provenijence sploh ne more do danes signirati.

Ker pa nekateri uvozniki hmelja zahtevajo signirano blago, nastanejo pri nakupu hmelja iz navedenih okrajev neprilike za naše prodajalce, ki so drugim okrajem v tem oziru zapostavljeni in se ne morejo posluževati ugodnosti signiranja.

Prizadeti krogi zahtevajo vsled tega, da se tudi izvensavinjskemu hmelju prizna pravica do fakultativnega signiranja hmelja. Ukrepi v tem oziru so rujni, ker se bliža obiranje hmelja in treba bi bilo, da se da našemu hmelju čimprej možnost, da se uveljavi na trgu, kakor to zasluži po svoji kakovosti.

Naš izvoz v prvem polletju.

Generalna direkcija carin je objavila statistične podatke o izvozu v letošnjem prvem semestru. **Celokupni izvoz je znašal v tem času 2,047.858 ton v vrednosti 2687 milijonov dinarjev napram 2,134.944 tonam v vrednosti 3005·8 milijona dinarjev v istem času prošlega leta.**

V glavnem se je izvozilo:

Žito. Če primerjamo izvoz posameznih predmetov, vidimo največje razlike pri izvozu **žitaric.** Izvoz **turščice** je nazadoval od 308·4 na 6·6 milijona Din (odnosno od 183.159 na 2523 ton), izvoz **pšenice** od 128·8 na 0·3 milijona Din (odnosno od 42·511 na 84 ton), izvoz **ostalih vrst žita** od 52 na 12·1 milijona dinarjev (odnosno od 25.706 na 4407 ton) in izvoz pšenične moke od 39·9 na 1·3 milijona dinarjev (odnosno od 183.159 ton na 279 ton). To ogromno nazadovanje izvoza žitaric in moke je pripisati slabi lanski letini, vendar pa moramo pri tem upoštevati, da je bil že v prvem polletju preteklega leta izvoz žita in moke v primeri s prejšnjimi leti zelo slab. Skupni izvoz žitaric in moke je torej nazadoval za preko pol milijarde dinarjev od 529·1 na 20·3 milijona dinarjev.

Živina. Občutneje je nazadoval tudi izvoz živine, in sicer izvoz svinj od 200·9 na 176·5 milijonov Din (od 179.600 na 120.900 komadov) in izvoz goveje živine od 156·9 na 138 milijonov dinarjev (od 62.400 na 52.100 komadov). Izvoz konj se je gibal na lanski višini. Po vrednosti je nazadoval le od 54·7 na 53·7 mil. Dinarjev, dočim se je po številu za malenkost dvignil. Tudi izvoz telet in drobnice je občutneje nazadoval. Skupno je vrednost izvoza živine znašala 398·7 milijona dinarjev napram 453·2 milijona dinarjev v prvem polletju 1927. Na drugi strani pa je treba omeniti, da se je izvoz perutnine dvignil od 933 na 1354 ton, odnosno od 14·3 na 22·5 milijona dinarjev. Izvoz jajc pa je po količini za malenkost nazadoval, dočim se je po vrednosti dvignil od 288·2 na 297 milijonov dinarjev.

Živalski proizvodi. Med živalskimi proizvodi je nazadoval izvoz mesa od 110·6 na 74·7 milijona dinarjev, izvoz

predelanega mesa od 13·1 na 7·1 mil. dinarjev, izvoz masti od 11 na 0·7 mil. dinarjev, izvoz običajnega sira od 3·7 na 2·2 mil. dinarjev, na drugi strani pa se je povečal izvoz kaškavaljskega sira od 8·7 na 9·1 mil. dinarjev.

Les. V prvi polovici t. l. se je naš izvoz lesa znatno dvignil. Gradbenega lesa smo izvozili 777.998 ton (v prvem polletju 1927 621.136 ton) v vrednosti 610.1 milijona dinarjev (453·9). Izvoz gradbenega lesa se je torej po vrednosti v večji meri dvignil kakor po količini. Drv smo izvozili 206.855 ton (197.861) v vrednosti 42·3 mil. dinarjev (42·7), izdelkov iz lesa pa 21.646 ton (12.076) v vrednosti 37 milijonov dinarjev (28·5). V izvozu pragov vidimo znaten preokret. Izvoz bukovih pragov je znatno nazadoval (od 1,308.204 na 219 tisoč 210 komadov, odnosno od 38·9 na 7·8 milijona Din), dočim se je izvoz hrastovih pragov povečal (od 907.886 na 1,202.150 komadov, odnosno od 41·5 na 62·5 milijona dinarjev). Povprečna cena se je dvignila pri bukovih pragih od 29·60 na 35 Din za komad, pri hrastovih pragih pa od 45·70 na 52 Din za komad. Skupna vrednost izvoza lesa in lesnih izdelkov se je povečala od 605·5 na 759·7 milijona dinarjev.

Rastlinski proizvodi. Med rastlinskimi proizvodi je nazadoval izvoz češpelj in pekmeza od 45·6 na 39·8 milijona dinarjev, fižola od 36·8 na 25·7 milijona dinarjev in prediva od 51·5 na 23·2 milijona dinarjev, dočim se je izvoz hmelja dvignil od 18·7 na 41·5 milijona dinarjev. Izvoz vina je nazadoval od 15·9 a 14·2 milijona dinarjev, izvoz alkohola pa od 8·1 na 2·7 milijona dinarjev.

Kemični proizvodi. Med kemičnimi proizvodi se je povečal izvoz sode (amonjakove in kavstične) od 36·9 na 40·7 milijona dinarjev, izvoz ferosilicija od 10·7 na 10·8 milijona dinarjev, izvoz kalcijevega karbida in cijanamida od 46·3 na 64·8 milijona dinarjev. Izvoz ekstraktov za strojenje je za malenkost nazadoval od 37 na 34 milijonov dinarjev.

Rude in kovine. Izvoz rud se je dvignil od 60 na 78·5 milijona dinarjev, prav tako izvoz bakra od 120·6 na 141·7 milijona dinarjev, dočim je izvoz svinca nazadoval od 39·6 na 28 milijonov dinarjev, izvoz cementa pa narastel od 48·2 na 56·6 mil. dinarjev.

Med vsemi izvoznimi predmeti stojijo po vrednosti na prvem mestu gradbeni les (610·1 milijona dinarjev), dalje jajca (297), svinje (176·5), baker (141·7), goveda (137·9), sveže meso (47·7), hrastovi pragi (62·5), cement (56·6), konji (53·7), kalcijev cijanamid (44·5), drva (42·3), hmelj (41·5), suhe češplje (37·5), izdelki iz lesa (36·9), svinec (28), drobnica (26·3), fižol (25·6, soda amonjakova (24·3), predivo (23·2) in perutnina (22·5).

FINANCIRANJE JUGOSLOVANSKEGA PRIDELKA.

Naši gospodarski in finančni krogi razmotrivajo vprašanje financiranja pridelka in najbržnega velikožitnega eksporta. Po mnenju strokovnjakov je potrebnih najmanj 250 milijonov dinarjev, da se more izvršiti eksport žitnega previška. Zveza beograjskih eksporterjev je stopila v stik z Narodno banko, da se krediti Narodne banke primerno zvišajo.

* * *

ZVEZA ZA NADZOROVANJE DOGOVORA HAMBURG—TRST.

Pisali smo, da se je dosegel sporazum v tarifnem boju med Hamburgom in Trstom. Za nadzorovanje in nadaljno oblikovanje v Münchenu sklenjenega dogovora so osnovali posebno zvezo, pri kateri bodo zastopane uprave nemških, češkoslovaških, avstrijskih, jugoslovanskih, ogrskih in italijanskih železnic ter zastopniki Južne železnice. Naloga odbora bo obstojala v opazovanju konkurenčnih razmer, v izvedbi konferenčnih sklepov ter v nadaljnem razvoju dogovora. Tudi bo zveza pospeševala sklepanje posebnih dogovorov, če bo šlo za omiljenje trdot, ki bi se pokazala pri izvajanju monakovskega dogovora. Vest o nadzorovalni zvezi prinaša »Tarifanzeiger«.

Tožbe radi blaga naročenega po inozemskih potnikih.

Kakor se nam poroča, je začela v Sloveniji že predobro znana dunajska tvrdka E. Sch. kar na veliko vlagati tožbe proti slovenskim odjemalcem pri očitno nepristojnem dunajskem okrajnem sodišču Josefstadt oziroma Leopoldstadt.

Deloma se spuščajo toženi odjemalci v pravde, po večini pa se pustijo slovenski odjemalci deloma iz nevednosti, deloma pa iz malomarnosti kontumacirati.

Ponovno smo že ožigosali kratkovidnost naših konsumentov, ki naročajo blago pri inozemskih potnikih, dasi dobijo doma cenejše in boljše blago. Vsako opozorilo je zaman. Do streznenja pride šele pri tožbi! Zato bi taki ljudje ne zaslužili prav nikakega usmiljena. Lekcija naj bi bila draga in za nezaupanje, izkazano domačemu trgovcu in delu domačih rok naj bi plačali primerno kazen. Vendar pa se nam ne zdi pravično, da bi se inozemski tvrdki dovolilo iztirjevanja terjatev iz po obrtnem redu, po razglasu trgovskega ministrstva z dne 2. aprila 1927, »Službene Novine« br. 85/XIX in tudi v zmislu člena 16 trgovinske pogodbe z avstrijsko republiko z dne 20. avgusta 1926 prepovedanih in radi tega v zmislu §§ 37 in 879 o. d. z. ničnih kupčijskih poslov.

V Sloveniji je še danes v veljavi stari avstrijski zakon o poslih na obroke (Ratengesetz) z dne 27. junija 1896, drž. zak. 70. Po informacijah, ki smo jih dobili od najrazličnejših strank, smo tudi dognali, da so potniki omenjene tvrdke prodajali slovenskim odjemalcem svojo robo na obroke in da vsebujejo tudi sklepni listi, ki so jih predložili odjemalcem v podpis, vedno ominozno določilo: »Zahlbar 30 — 60 — 90 Tage«; slednje so potniki odjemalcem tako raztolmačili, da dá skupna vsota (30 — 60 — 90 Tage) 180 dni, torej 6 mesecev in da se mora račun v šestmesečnih obrokih plačati. **V zmislu § 6. cit. zakona pa je pri poslih na obroke vsaka druga sodna kompetenca, kakor ona sodišča stalnega bivališča popolnoma izključena in se mora ta inkompentenca še tekom izvršilnega postopanja uradoma upoštevati.**

Podsodnost dunajskih sodišč toraj ni podana in naša sodišča ne smejo na podlagi kontumačnih razsodb dunajskih sodišč dovoliti izvršb v iztirjavo tirjatev omenjene tvrdke, ker morajo naši sodniki, kakor hitro so informirani, da gre pri vseh izvršbah, ki jih predlaga omenjena tvrdka za posle na obroke, uradoma upoštevati nepristojnost dunajskih sodišč in ker morajo radi tega uradoma odkloniti zaprosilo dunajskih sodišč, da se naj eksekvirajo dunajske razsodbe, ki jih je izposlovala omenjena dunajska tvrdka.

Krediti pri Narodni banki.

Od uglednega trgovca smo prejeli dopis, ki ga v naslednjem dobesedno priobčujemo:

Čital sem v Vašem cenj. listu dopis g. Weixla, moram pa ugotoviti, da se v celoti z njegovimi izvajanji ne strinjam. Kolikor vem jaz iz svoje lastne izkušnje in kolikor vem po izkušnjah mojih ožjih znancev je pri Narodni banki praksa taka, da tudi če je prosilec ali imetnik kredita še tako dobro stoječ in ima še tako dobre žirante, vendar brez bančnega žira ne more dobiti nikakega kredita. S tem se naravno podraži kredit Narodne banke za 2 in ¼%, tako da stane ta kredit čez 9%.

Ker dovoljujejo danes vse posojilnice kredite že od 9 do 10% netto brez vsakih neprilik, brez vsakih komplikacij, si bo pač vsak premislil preden bo šel po kredit k Narodni banki. Dopisnik tega članka ima čez 3,000.000 Din netto premoženja glasom bilance, katera je sestavljena tako, da popolnoma odgovarja vrednosti dotičnih predmetov, ima dva žiranta, katerih vsak ima premoženja čez 3,000.000 Din netto in vkljub temu mora imeti za 200.000 kredita, žiro od banke.

Ista banka, katera je dala temu dopisniku žiro za 200.00 Din, mu je dala lansko leto še brez vsakega poroštva 150.000 Din kredita proti njegovemu lastnemu podpisu, iz česar se da sklepati, da je bila dotična banka primerno informirana, ker banka tudi ne daje kreditov, kjer ni sigurnosti. Narodna banka pa, ali ne verjame nobeni informaciji, ali teži za tem, da zaslužijo privatne banke s svojim žirom.

Tudi kar se tiče ukinitve kreditov, ni poslovanje Narodne banke zadovoljno. Poznam imetnika kredita pri Narodni banki, kojemu je banka pred poldrugim letom, 10 dni pred zapalostjo, reducirala kredit za 250.000 dinarjev. Vsak trgovec ve, kako je to težavno v 10 dneh preskrbeti kritje 250.000 Din in ako je Narodna banka za to tukaj, da podpira našo obrt in trgovino, bi vendar bila njena dolžnost, da obvesti takrat imetnika kredita, ko prejme menico, da pri prihodnji prolongaciji ne bode sprejela vseh papirjev, ker se mu je znižal kredit za toliko in toliko. Na tak način bi imel potem vsak imetnik kredita priliko, da si v treh mesecih priskrbi kritje. Mar mi ne bodo vsi pritrdili?

Odpiranje in zapiranje trgovin.

V zadnjem »Trgovskem listu« smo priobčili izvršilno naredbo, ki ureja odpiranje in zapiranje trgovin v mariborski oblasti. S tem je to vprašanje za celo Slovenijo vsaj za enkrat urejeno.

Tudi če smo prepričani, da se ne bo mogla uredba dolgo držati, tudi če vidimo, da je razvoju trgovine in še bolj obrti skrajno škodljiva in da niti ne ustreza potrebam konsumentov, ne smemo vendar tajiti dejstva, da smo ureditev odpiranja in zapiranja težko pričakovali, ker je bila v interesu zdravega razvoja kupčijskih razmer neobhodno potrebna. Brezumno tekmovanje pri odpiranju in zapiranju je ustvarilo v trgovskem svetu nevšečne razmere, ki so postale ponekodi celo nevzdržne. Zlasti je prišlo v tem oziru v mestih med manjšimi trgovci, posebno branjevci, do nezdravih pojavov. Zato smo slišali na občnih zborih, pa tudi izrednih sestankih trgovcev med glavnimi postulati vedno tudi zahtevo, da se vprašanje delavnega časa definitivno uredi. Pod pritiskom težke atmosfere, ki je nastala v nekaterih krajih, se je zahtevala ureditev tega vprašanja pod katerimikoli pogoji. Danes imamo vprašanje urejeno in dasi vemo, da se bo naredba v kratkem temeljito revidirala, jo moramo danes spoštovati, ker ima polno zakonito veljavo. Trgovec ljubi red, spoštuje zakone, pa če so še tako kruti. Podvrgli smo se absurdnemu zakonu o pobijanju draginje in mirno moramo sprejeti tudi novo naredbo. Slovenski trgovec je bil v državi vedno vzor reda, točnosti in vestnosti.

Sicer pa ponovno poudarimo: z uredbo se je hotelo urediti enotno odpiranje in zapiranje, torej to, po čemer smo mi sami vedno stremeli, zato je predvsem naša dolžnost, da se sedaj teh predpisov točno držimo. Če so šli ti predpisi preko tega namena in se ne morejo prilagoditi praktičnemu življenju, vsakdanjim potrebam trgovine in konsuma, je to stvar naših organizacij, da izposlujejo revizijo. Kakor smo čuli, se revizija že pripravlja; zbog tega pa že izdani predpisi niso izgubili niti najmanj na veljavi in se jih mora točno izpolnjevati! Poznamo svoje dolžnosti in ne smemo dovoliti, da bi nas k izvrševanju teh dolžnosti naganjale kake komisije nameščencev!

Nekaj o vrečici in ovitju.

Ovitje naj bo snažno, praktično in čedno. Tu pa tam bo zadostovalo snažnost in praktičnost, v obče je pa tudi čedna zunanja oblika ovitja priporočljiva ter utegne postati celo jako važen činitelj v trgovskem obratu. Nič ne pretiravamo s trditvijo, da je med posetniki naših trgovin 80% žensk, in tem se prikupimo v prvi vrsti z ovitjem čedne in okusne oblike.

To so nauki vsakdanjega življenja. Gospod Modrijan se res enkrat ojunači za nakup nove kravate, seveda ga bo na tem velevažnem potu spremljala soproga; saj ni lepšega na svetu kakor nakupovati; Modrijanova pa tudi ve za trgovino, kjer se roba v čednih patent-vrečicah spravi, in te torbicam podobne vrečice se dajo jako praktično še pozneje za marsikaj rabiti. — Gotovo jako prozaičen primer, ampak prav vsakdanji.

Ni mogoče vse varijante modernih ovitkov našteti, baš brezmejna je njih vrsta že danes, vsaka trgovska panoga ima svoje špecijalitete.

Kaj bi govorili o navadni vrečici in ovojnem papirju? Danes se izdeluje tanek rujavi ovojni papir, ki pa je neprimerno trpežnejši od debele kvalitete, pač pa je za 20% dražji od tega. Ker pa se papir po teži trguje, pride v konečnem učinku prva kvaliteta cenejše. Trgovci, ki rabijo ovojni papir v rolah z zaporednim natisom firme, naj vprašajo pri dobavitelju, kaj bi neki se podražil papir, če bi se opremil z dvobarvnim čednim robom. Ovitje bi na ta način na okusu pridobilo. Stroški napram učinku bi res bili neznatni.

Zamenjajte enkrat običajno brezbarvno papirno vrečico z žakeljčkem iz zelenega pergamentu podobnega papirja, ki stane z natiskom vred komaj 15 par, v teh ličnih ovitkih postrežete z raznimi špecerijami. Kmalu boste občutili učinek; zgovorne gospodinje se bodo spominjale karakterističnih ovitkov ter raje posegle po blagu, ki se v njih prezentira. Oblika ostane v spominu, čim bolj je značilna. V tem zmislu bi se dalo za agilnega podjetnika marsikaj doseči.

Nekaj novega v stroki ovojnega materijala je takozvani celofan, popolnoma prozorna snov, ki se priporoča posebno za ogledno robo v izložbah in v lokalu. Za ovijanje pride v poštev pergamin-papir, ki sicer ni popolnoma prozoren, pač pa v jakosti pergamentu podoben. Praktične so vreče iz te snovi za prodajo perila, ker služi v gospodinjstvu še dolgo v isti namen.

Na letošnjem Lipskem velesejmu so bili videti čedni kartoni, ki so zložljivi, ter v tem stanu ne rabijo več prostora, kakor navadne vrečice.

Ampak nad vse praktična je ta ovojnina. V enem trenutku je karton sestavljen v lično, okusno natiskano škatljo, pripravno za pecivo ali drugo drobno kvarljivo robo. Nekaj podobnega je bilo razstavljeno pod imenom: »praktikus«. Lična torbica iz čvrstega, čedno z barvami pretiskana, z čvrstimi letvicami iz lepenke obrobljena ter z ročaji opremljena.

Vse povezanje blaga odpade, in stranka ima veselje do ovitja, ki ga čestokrat še lahko porabi za razne primere. Za klobuke so si zamislili poseben karton, ki je jako prikupljiv in ga kupec gotovo ne vrže proč.

Celo za dežnike in palice so konštruirali primerno ovojnino, jako praktične stvari, preračunjene za daljšo porabo.

Vzgledov bi se dalo našteti še nebroj, ampak gre samo za dokaz, da zasluži ovojnina tudi nekaj pozornosti.

Moderna ovojna tehnika bi si bila že davno prisvojila vso podeželsko trgovstvo z svojimi umotvori, ko bi ne bila za marsikoga nepremagljivih ovir v dobavnih stroških.

Seveda kos navadnega papirja pa nekaj motvoza je še vedno najcenejše. Tu pa ne gre za razpravo o najcenejših ovojnih sredstvih, ampak povdarjati hočemo, da tiči v tem vprašanju še dosti neizrabljenih reklamnih prilik, in ravno teh ne smemo nikdar zanemarjati, če hočemo resno tekmovati v gospodarskem napredku.

Ravno srednjemu in malemu trgovcu se nudi v navedenih primerih dosti vspodbude, da poveča reklamo za svoje blago z dosegljivimi sredstvi. Velepod-

jetju stoje vsa druga sredstva na razpolago, propagandni proračun mu dovoljuje velikopotezne reklamne akcije.

Za detajlista je zavoj takorekoč posetnica, ki naj učinkuje priporočljivo še v naprej, ko je stranka trgovino že zapustila.

Poleg kakovosti blaga je oblika ovitja najboljša in najuspešnejša priporočitev; tozadevni stroški so dobro naložen obratni kapital.

K. Tiefengruber.

Ljubljanska borza.

Tečaj 8. avgusta 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—·—	22·8550
Berlin 1 M	13·56	13·59
Bruselj 1 belga	—·—	7·9205
Budimpešta 1 pengö . .	—·—	9·9243
Curih 100 fr.	1094·10	1097·10
Dunaj 1 šiling	8·0170	8·0470
London 1 funt	276.01	276·81
Newyork 1 dolar	56·8250	57·0250
Pariz 100 fr.	—·—	222·58
Praga 100 kron	168·30	169·10
Trst 100 lir	296·60	298·60

JUBILEJNA KMETIJSKA RAZSTAVA NA POKRAJINSKI RAZSTAVI OD 1. DO 10. SEPTEMBRA 1928 V LJUBLJANI.

Malokomu je morda znano, da obstoja Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani že 160 let. V proslavo te 160-letnice priredi družba v nizu dosedanjih kmetijskih prireditev na Ljubljanskem velesejmu pestro in pregledno razstavo. Predpriprave so že v polnem teku, organizacija v razmahu.

Program se bo torej letos še razširil, dasi so le skromna sredstva na razpolago. Dobra volja, moralna in gmotna podpora in želja pa nadaljnjem napredku na začrtani poti, pa premagajo vse težave in naj so na videz še tako velike. Poleg strokovno-poučnega oddelka, ki bo obsegal poljedelstvo, travništvo, živinorejo, vinarstvo, sadjarstvo, gospodarske stavbe, planšarstvo, agrarne operacije in kmetijsko strokovno književnost, se bo priredila tudi velika mlekarska razstava, razstava kmetijskih strojev in orodja, razstava vina, razstava konj in goveje živine. Nadalje je na programu razstava konj in goveje živine. Nadalje je na programu razstava izdelkov kmetijske industrije, drobnice, čebelarska razstava, razstava sadja in zelenjave. Agilen odbor je že s polno paro na delu, da izvede široko začrtan program v proslavo 160-letnice obstoja Kmetijske družbe, ponajveč pa iz vzgojno-poučnih in stanovskih razlogov. Ogled bodoče kmetijske razstave bo navdal vsakega pripadnika tega stanu s samozavestjo in z jasnejšim pogledom v lepšo bodočnost.

ZUNANJA TRGOVINA AMERIKE V LETU 1927.

Vrednost ameriškega **uvoza** v lanskem letu je znašala **4200 milijonov dolarjev**, vrednost **izvoza 4925, aktivni saldo** torej **725 milijonov dolarjev.** Leta 1926 je znašal aktivni saldo 378 milijonov dolarjev. Preračunjena na dolarsko vrednost l. 1913 se je dvignila eksportna kupčija od **1913 do 1927 za 32%**, udeležba na **svetovni trgovini** je pa narasla od **13% na 15%**. Napram zadnjim predvojnim letom se je najbolj dvignil **izvoz avtomobilov**, in sicer **za 1400%**. Na drugem mestu je izvoz petroleja s 325 odstotnim dvigom; sledijo stroji s 158%, pšenica in pšenična moka z 280%, bombaž s 56% itd. Absolutno sta narasla najbolj izvoz petroleja in izvoz bombaža, prvi za 367, drugi za 335 miiljonov dolarjev. Značilno je, da se je **udeležba fabrikatov na izvozu** napram povprečnosti zadnjih štirih let pred vojsko dvignila **od 30·7 na 42%**. Hkrati pa je nazadovala **udeležba živil** na skupnem izvozu **od 41 na 35%**. Pomnoženemu izvozu fabrikatov odgovarja večji **uvoz surovin**; na uvoz surovin je prišlo pred vojsko 47% vsega uvoza, lani pa 53%.

* * *

SPREMEMBE V ZAVAROVANJU POMORSKIH TRANSPORTOV.

Pod vodstvom angleških transportnih zavarovalcev naj se izvršijo spremembe v pomorskem transportnem zavarovanju v tej smeri, da se bagatelne škode načelno ne bodo več odškodovale, prav tako ne škode vsled slabega vodstva ladje. Odškodnina naj se izplača le v slučajih, če presega škoda gotove minimalne odstotke zavarovanih vrednot, razen, če je ladja zadela na pečino ali zgorela ali se potopila. Angleški zavarovalci bodo s predlaganimi spremembami pričeli najbrž s 1. januarjem 1929. Računijo s tem, da bodo sledili angleškim zavarovalcem tudi nemški zavarovalci. In če bodo Angleži in Nemci šli skupaj, jim bodo samiodsebe sledili tudi drugi narodi.

* * *

GOSPODARSKI POLOŽAJ V PALESTINI.

»Deily Express« je prinesel pesimistično poročilo o gospodarskem položaju Palestine. Zionistom prijazni Alfred Mond, ki je bil na študijskem potovanju v Palestini, je na to poročilo sledeče odgovoril: Po skrbni ugotovitvi na licu mesta ter po razgovorih z vodilnimi krogi vlade, mestnih uprav, finance in industrije sem prišel do prepričanja, da je najhujše premagano ter da se položaj postopoma boljša. Industrija in poljedelstvo se dobro razvijata. Pred desetimi leti je bila trgovina v Palestini brez pomena, poljedelstvo primitivno, židovskega prebivalstva malo. Od tedaj se je naselilo v Palestini nad 80.000 židov in je bilo poleg drugih mest zgrajeno mesto Fel Aviv z glavnico 6 milijonov funtov. Prav tako 6 milijonov funtov je investiranih v industrijah v Tel Avivu, letni dohodek je 700.000 funtov, trgi sosednih dežel so osvojeni. Elektrifikacija dežele napreduje. Nastalo je 40 novih poljedelskih naselbin, veliki kosi sveta so spremenjeni v oranžne in sadne vrtove. Splošno razpoloženje v Palestini je optimistično.

* * *

O PETROLEJSKEM BOJU.

Povsod beremo te dni, da se je znani boj med Standard Oil in Royal Dutch zaključil z dogovorom ali pa da je tik pred zaključkom. »Frankfurter Zeitung« piše: Pratt, zastopnik Standard Oil Coe, je na svojem nedavno končanem potovanju po Evropi prišel do prepričanja, da je primer za oba dela škodljiv ter da se mora zato kolikor mogoče hitro spraviti s sveta. S posredovanjem nevtralnih tvrdk je pričel Pratt razgovore z Deterdingom, predsednikom družbe Royal Dutch. Po cenitvah Standard Oil bi stalo nadaljevanje boja družbo vsako leto ca 4 milijone dolarjev; zgube Royal Dutch in njenih podružnic, zlasti Burmah Oil, bi dosegle celo višino 12·75 milj. dolarjev. Zato ni bilo treba posebnih prepričevalnih umetnosti, da se je dosegla sprava. V Indiji so se med tem, kakor se sliši, petrolejske cene priključno na pogajanja obeh družb že zopet »stabilizirale«. Vacuum Oil, ki spada k skupini Standard in ki nastopa zlasti kot velik kupec ruskega petroleja, v pogajanjih ni prizadeta, a bo gotovo sčasom tudi ona zraven. Beseda »zguba« pomeni seveda samo zmanjšani dobiček. Sprava med svetovnimi velepodjetji petroleja pomeni samo zvišanje petrolejskih cen.

* * *

KONSTITUIRANJE ODBORA ZVEZE JUGOSLOVANSKIH HRANILNIC.

Na občnem zboru dne 27. junija t. l. izvoljeni odbor Zveze jugoslovanskih hranilnic se je na svoji seji dne 3. t. m. tako-le konstituiral:

Predsednik: Fran Pretnar, višji knjigovodja Mestne hranilnice ljubljanske; njegov namestnik: dr. Mirko Božič, direktor Kranjske hranilnice; tajnik: dr. Fran Černe, direktor Mestne hranilnice ljubljanske; blagajnik: Ivan Valenčič, tajnik Mestne hranilnice v Kranju; odborniki: dr. Josip Dermastia, predsednik Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani; dr. Alojzij Juvan, župan mariborski; Ignacij Klinc, direktor Mestne hranilnice v Novem mestu; Mihael Korošec, direktor Mestne hranilnice celjske in Fran Kratner, župan in predsednik Mestne hranilnice v Kamniku.

NOVČANICE NARODNE BANKE, KI SE ODTEGNEJO IZ PROMETA.

Narodna banka objavlja v »Službenih Novinah«, da se odtegnejo iz prometa novčanice od 20 Din v zlatu (predvojne izdaje), dalje novčanice po 50 Din v srebru, ki so bile izdane l. 1915 v Nišu in novčanice po 10 Din v srebru predvojnega tretjega izdanja.

RAZNO.

Svetovni trust linoleja je sklenil z norveško linolejsko tovarno Victoria pri Oslo pogodbo, ki osnuje sodelovanje in izloča konkurenco; z drugo besedo: Norveška se je priključila mednarodnemu linolejskemu trustu. Trust bo prevzel nekaj manj kot polovico delniške glavnice norveške družbe, uprava ostane v norveških rokah.

Ameriški žitni pridelek. Po poročilu ameriške vlade na Mednarodni poljedelski zavod v Rimu pričakujejo v Zedinjenih državah razven ovsa in krompirja letos manjši pridelek kot lani. Cenitev za ozimno pšenico s 148 mil. stotov zaostaja za 1·5% za lanskim pridelkom, cenitev za pomladno pšenico z 69,715.000 stoti za 20%. Pridelek rži z 9,980.000 stotov pomeni samo 67% lanskega pridelka, pridelek ječmena s 66 mil. stotov je za 14% manjši kot lani, pridelek ovsa s 196,610.000 stoti za 10% večji kot lani. Pridelek koruze cenijo na 694,874.000 stotov, to je za 2% manj kot lani. Sladkorna pesa je ocenjena z 61,308.000 stoti, 13% manj kot lani. Krompir je v splošnem poročilu sicer omenjen, podatkov o njem pa nismo brali. Najvažnejše je, da glavni vrsti, pšenica in koruza, nista veliko nazadovali.

Mednarodni velesejem v Bratislavi se vrši od 28. avgusta do 2. septembra t. l. Legitimacije za obisk s pravico do znižane voznine se dobe v uradu Ljubljanskega velesejma po 30 Din.

Posetniki jesenskega velesejma »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra imajo, če so v posesti sejemske legitimacije za 30 Din, pravico do polovične voznine v obe smeri. Pri odhodu dajo na domači postaji žigosati legitimacijo in kupijo celo vozno karto. S to se potem brezplačno vozijo nazaj. Zato se karta ne sme oddati vratarjem na ljubljanskih kolodvorih. Ob vhodu na velesejmu se vsakemu potrdi, da je v resnici obiskal prireditev. Železniški popust je dovolila posetnikom ljubljanskega velesejma tudi Avstrija in Češkoslovaška, odkjer bo mnogo odziva, saj bo velesejmu priključena jubilejna Kmetijska razstava, že sama po sebi pravi kmetijski velesejem. Če v Vašem krogu legitimacij ne bi bilo doboti, jih zahtevajte naravnost od urada velesejma v Ljubljani.

Ivan Hribar: 108

Moji spomini.

V tem, ko je občinski svet, kar se splošnega tlakovanja tiče, zavzemal odklonjevalno stališče, pripravljal sem pa sam tlakovanje silno blatne Dunajske ceste. Ta cesta je državna, a posipati in strgati jo ima, kolikor je je v mestnem pomeriju, občina. Da to breme odvalim od občine, oziroma jej ga kolikor mogoče olajšam, obrnil sem se do osrednje vlade, naj jo tlakuje.

Potoval sem zaradi tega nekajkrat na Dunaj. Na čelu cestnega oddelka v notranjem ministrstvu stal je takrat dvorni svetnik dr. Roman Iszkowski. Pri le-tem sem bil vsaj vsacega četrt leta po enkrat. Mož o tem, da bi država sama prevzela tlakovanje, še slišati ni hotel. Skliceval se je vedno na to, da tlakovanje zahteva le izredni cestni promet, od katerega ima pred vsem mesto samo korist ter da bi brez tega prometa takošno vzdrževanje državne ceste, kakršno je na Ježici in na Črnučah, zvrhoma zadostovalo. A jaz nisem popustil. Letal sem tako dolgo in tako pogosto nadenj, da sem mu menda že nadležen postal. Da se me reši, obljubi mi pripeljati se poleti iz Trbiža, kamor da pojde na počitnice, s kolesom v Ljubljano. Izpolnil je to obljubo in razkazal sem mu del ceste, ki bi se imel tlakovati. Dal mi je besedo, da ministrstvu stvar priporoči. Res je potem že v prihodnji proračun prišla delna vsota za tlakovanje Dunajske ceste v Ljubljani. Kakor mi je dejal Iszkowski, je to bil prvi slučaj v Avstriji, da je država tlakovala popolnoma na svoje stroške državno cesto v mestu, kajti drugod so morala k takim tlakovanjem prispevati vedno tudi dotična mesta.

Roko v roki s tem prizadevanjem za olepšavo in higijeno mesta pa so šla tudi prizadevanja glede ličnosti in prikupljivosti mestne zunanjosti. Zato se je napravilo več novih nasadov in drevoredov ter se je tudi pri podeljevanju stavbnih dovoljenj kolikor mogoče vplivalo na hišne posestnike, da napravijo lične façade. V mnogih slučajih se je to posrečilo in tako lahko danes z vso upravičenostjo trdim, da je sedanje prijaznejše lice obnovljene Ljubljane v veliki meri pripisati tedanjemu smotrenemu delu, v katerem so me podpirali ne samo vsi občinski svetniki, temveč prav izdatno tudi vsi uradniki mestnega stavbnega urada.

Ljubljana je tudi res privabljati začela čedalje več tujskega prometa. Ako se le-ta ni razvijal tako, kakor je bilo želeti, pripisati je bilo najbolj okolnosti, da v Ljubljani ni bilo dobrih hotelov. Temu se je odpomoglo šele s sezidavo hotela »Union«. Zasluga za to gre dr. Vinku Gregoriču, ki je mnogo po svetu potoval in videl, kako se drugod skrbi za privabljenje tujcev. Žal ni prišel do izvršitve ves njegov v resnici velikopotezen načrt, ki je predvideval v treh letnih etapah zazidavo vse ulične fronte od Frančiškanske ulice do Slovenskega trga. Po tem načrtu bila bi Ljubljana poleg hotela dobila tudi veliko kopališče s šestdesetimi kadcami in dvema plavalnima basenoma z mrzlo in ogreto vodo.

Ob otvoritvi hotela izrekel sem med drugim pri slavnostni pojedini, kako me veseli, da je dr. Gregoričevo podjetje uspelo. Dr. Šusteršič, ki je kot voditelj Slovenske Ljudske Stranke, v katere rokah je bila večina hotelskih delnic, banketu prisostvoval, pa je takrat vstal ter me na moje in morebiti tudi drugih gostov začudenje v naravnost ditirambskih besedah slavil kot modernega župana. To ga seveda ni prav nič oviralo, da ne bi bil kasneje padel po meni z vso vehemenco ter da ne bi bil vse moje delo na polju mestne uprave proglasil za nič vredno.

Z odprtjem novega hotela prišel je čas za smotreno tujsko-prometno agitacijo na široki osnovi. Bil sem član »Društva za povzdigo Dalmacije«, čegar predsednik je bil veliki prijatelj našega naroda Jan grof Harrach. Prizadevanje za povzdigo Dalmacije uživalo je vso moralno in do neke meje tudi precejšnjo materijalno podporo vlade. Usmerjeno je bilo v prvi vrsti za izkoriščanje prirodnih krasot te silno zanimive primorske dežele z neštetimi morskimi zalivi, veličasnimi prirodnimi pristanišči in mnogimi otoki s klimo in rastlinstvom jutrovih dežel. Program društva je zatorej med raznimi točkami imel na prvem mestu povzdigo tujskega prometa. Posvetovanja in razprave, ki so se v tem pravcu vršile v Harrachovski palači na dunajski Freiungi, so me nekoč privedle na misel, da ustvarim v Ljubljani posebno tujskoprometno organizacijo, ki naj bi pri obiskovalcih Dalmacije, kjer se je imel tujski promet razvijati ob zimskih mesecih, delala propagando za obisk Slovenije o poletnih mesecih. Razodel sem to misel dr. Valentinu Krisperju. Sestavila sva pravila in jih vložila v odobritev.

Slučajno je bil ravno tiste dni dobil deželni predsednik baron Hein od osrednje vlade na Dunaju povabilo, naj osnuje deželno organizacijo za tujski promet. Že je naročil povabiti nekatere osebe na posvetovanje. Med temi je bila večina pripadnikov nemške stranke. Pred vsem članov odbora »Kranjske hranilnice«. Ko mu prineso pokazat mojo vlogo za odobritev pravil tujskoprometnega društva, poprosi me k sebi. Vpraša me, kje sem zvedel za namero vlade glede akcije za tujski promet. Ker mi je to vprašanje bilo nepojmljivo, prosim ga, naj mi je pojasni. Sedaj mi pove, kakšen razpis je z Dunaja prejel. Na moj odgovor, da za to vladno akcijo nisem ničesar vedel, se začudi z besedami: »Vi pa vendar na vse mogoče mislite!«

(Dalje prihodnjič.)

Kartel kovinskih gumbov. Kakor smo že poročali so se vršila med nemško, češkoslovaško in francosko industrijo kovinskih gumbov pogajanja o ustanovitvi kartela. Nedavno so bila ta posvetovanja zaključena v Baselu z dogovorom, po kojem se te tri dežele obvežejo, da se bodo držale enotnega sistema v cenah ter da med seboj ne bodo konkurirale; dogovor vsebuje namreč medsebojno teritorialno zaščito.

Pred mednarodnim kartelom solitra. »Evening Standard« poroča, da je ustanovitev mednarodnega kartela solitra vprašanje bližnjega časa. Kartel se bo ustanovil pod vodstvom čilskih producentov ter nemških in francoskih tovarnarjev sintetičnega solitra. Angleški kemični trust zaenkrat še ne namerava pristopiti h kartelu, a pričakujejo, da se mu bo pozneje pridružil. Kot glavni nameni kartela označajo stabilizacijo cen, torej podraženje solitra. Iz Londona poročajo, da se je osnoval tam v zvezi z družbo solitrovih producentov v Valparaiso (Chile) pripravljalni odbor producentov in eksporterjev, ki naj organizira evropski prodajni urad za čilski soliter. Pomorski transport čilskega solitra je v zadnjem času napram lani nekoliko nazadoval.

Nazadovanje v svetovni gradbi ladij. Vsako četrtletje izda Lloyds poročilo o mednarodnem položaju ladjegradbe. Zadnje poročilo izkazuje močno nazadovanje gradbenosti v angleških ladjedelnicah. Na koncu drugega četrtletja je bilo na vsem svetu v delu 2,600.000 ton ladijske prostornine, na koncu zadnjega lanskega četrtletja pa 3,120.000 ton. Na teh 3,120.000 tonah so bile udeležene angleške ladjedelnice z 51 odstotki, na 2,600.000 tonah pa s 45%; na manjšem številu torej z manjšimi odstotki. Od 1,200.000 ton, ki so jih v Angliji gradili, je bilo namenjenih za Anglijo 900.000 ton, za dominione in kolonije 158.00 ton, ostanek pa za inozemstvo. Na drugem mestu je bila Nemčija s 407.500 tonami, na tretjem Holandska s 173.000 tonami. Iz poročila je razvidno, da se gradi v izvenangleških ladjedelnicah odstotno več motornih ladij kot v Angliji.

Žitni pridelek in stanje živine na Ogrskem. Uradno ogrsko poročilo ceni pridelek pšenice na 24,100.000 meterskih stotov, to je 3,100.000 stotov več kot je znašal lanski pridelek. Pridelek rži je ocenjen s 7,900.000 stoti, lani je znašal 5,600.000 stotov. Ječmen 5,800.000 (lani 5,100.000), oves 3,100.000 (lani 3 milj. 200.000). Že dvajset let ni bilo takega pšeničnega pridelka. Za eksport je namenjenih 8,500.555 stotov. Ogrski poljedelski minister priobčuje zaključke letošnjega štetja živine. Našteli so 1 milijon 812.000 glav goveje živine; leta 1911 je bilo na današnjem ozemlju Ogrske 2,150.000 glav goveda. Konj so našteli 918.000, leta 1911 896.000; prašičev 2,662.000, leta 1911 3,322.000. Ovac so našteli 1,566.000, leta 1911 jih je bilo na sedanjem ogrskem ozemlju 2 milijona 406.000. Splošno opazujemo torej nazadovanje števila živine, izjema so konji. Vzrok nazadovanja poročilo ne navaja.

23.500 pšeničnih vrst. Leningradski botaniški zavod je dovršil obširno delo, ki je trajalo več let. V delu so ugotovljene vse na zemlji se nahajajoče pšenične vrste. V zadnjih tridesetih letih je nabral zavod vzorce od 23.000 pšeničnih vrst. Sedaj delajo v Severni Kavkaziji, v Azerbeidžanu, Uzbekistanu, v Ukrajini ter v okolici Leningrada poskuse s posestvijo najrazličnejših vrst. Azerbeidžan je severno od Perzije, Uzbekistan je nekdanji Turkestan.

Sporazum glede mednarodne statistike volne. V Parizu je zboroval tehniški odbor za volno, prvi od industrijskih odborov, ki jih je osnovala Mednarodna trgovska zbornica skupaj z Zvezo narodov. V odboru so zastopane Nemčija, Amerika, Avstralija, Avstrija, Belgija, Češkoslovaška, Francija, Italija, Japonska, Norveška, Holandska in Poljska. Domenili so se glede predpogojev za osnovanje primerjajočih mednarodnih statistik za volno in so sprejeli več sklepov, ki jih bodo v kratkem objavili. Odbor je nadalje sklenil, da bo razposlal vprašalne pole na vse zveze svetovne volnene industrije.

Borza dela v Mariboru. Od 29. julija do 4. avgusta je dela iskalo 242 oseb, t. j. 187 moških in 55 ženskih, 105 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 95 oseb, t. j. 59 moških in 36 ženskih, odpotovalo jih je 34, odpadlo pa 90. Od 1. januarja do 4. avgusta pa je dela iskalo 4955 oseb, 2488 službenih mest je bilo prostih, 1669 oseb je dobilo delo, 2199 jih je odpotovalo, 3013 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 10 hlapcev, 12 viničarjev, 2 gozdna delavca, 1 klepar, 1 kamnosek, 4 sodarji, 3 mizarji, 2 kolarja, 4 tesarji, 1 mesar, 1 čevljar, 1 pekovski pomočnik, 1 šofer, 1 hišni sluga, 4 pomožni delavci, 2 elektromonterja, več vajencev (kolarske, mesarske, soboslikarske, tapetniške in sodarske obrti) in 3 služkinje, 6 kuharic, 1 hotelska kuharica, 2 šivilji vajenki, 8 šivilj za obleko, 1 frizerka, 1 prodajalka s kavcijo.

PO SVETU.

Cena umetne svile deloma pada. Pred nekaj meseci znižanim cenam v Angliji so sledili sedaj tudi Francozi. Ameriški trg je pustil cene za bodoče tri mesece nespremenjene, a se prodaja blago pod oficijelnimi cenami. Nemci pa pravijo, da zaenkrat ne bodo nič spremenili.

Britanska zveza umetne svile je kupila v Baselu (Švica) način in patente za izdelovanje umetne svile za britansko državo ter prodajno pravico za ves svet.

Ruska trgovska bilanca se boljša. V juniju je znašal eksport čez evropsko mejo 60 milijonov rubljev, import 73, pasivnost 13 milijonov rubljev; v maju eksport 50, import 84, pasivnost 34 milijonov rubljev.

Newyorška Bank of United States bo v kratkem prevzela banko Cosmopolitan. Skupna aktiva obeh bank znašajo okoli 200 milijonov dolarjev.

Koncentracija angleške industrije kablov napreduje. Kablovi koncern Eastern je kupil neko drugo družbo z glavnico 1,750.000 funtov in poseduje sedaj 8000 miljali, skoraj 130.000 km kablov. 10.000 km je pa četrtina zemskega obsega. Nakup pomeni nadaljni korak k poenotenju vseh angleških kabelskih in brzojavnih interesov.

Švedski vžigalični trust je dobil z dovoljenjem švedske vlade dva Francoza v upravni svet.

S sladkorno peso obdelani prostor v Ameriki cenita Willet in Gray za 10% manj kot ji bil lani. Pri isti sladkorni vsebini bi bilo letos 875.000 ton sladkorja, lani ga je bilo 965.000 ton.

Julij Meinl d. d. bo delniško glavnico zopet zvišal.

Nemška in francoska industrija katrana (žgane smole) sta v svrho skupne ureditve prodaje na jugoevropskem trgu ustanovili v Švici družbo z glavnico 20 milijonov frankov. Zopet korak naprej v evropski kartelizaciji industrije katranovih barv.

Zunanja trgovina Nemčije v juniju je bila za 214 milijonov mark pasivna, v maju pa za 191 milijonov mark. Izvoz je ostal skoraj nespremenjen, uvoz se je pa za 22 milijonov mark dvignil.

Brez Jugoslavije bo stopil 1. oktobra v veljavo novi bernski dogovor o ureditvi mednarodnega blagovnega prometa. Dogovor velja le za one države, ki ga do 1. julija ratificirajo. Vse države so ratifikacijo izvedle, samo Jugoslavija ne.

O obnovi nemškega trgovskega brodovja je govoril bivši državni kancelar dr. Cuno. Spominjal se je, kako se je nemško trgovsko brodovje v najneugodnejših razmerah povojne dobe v razmeroma kratki dobi razvilo ob sodelovanju vseh razpoložljivih moči v brodovje, ki je po vsem svetu že zopet na najboljšem glasu. Po ugotovitvi novih oceanskih velikanov bo štelo nemško trgovsko brodovje 4 milijone brutoregisterton, skoraj toliko kot pred vojsko.

Ameriški eksportni kartel jekla, o katerem smo že parkrat pisali in ki obsega družbi United States Steel in Betlehem Steel, se bo v najkrajšem času povečal s pristopom novih družb.

Meščanska pivovarna v Plznu je zvarila nedavno v enem dnevu 5460 hektolitrov piva, koja produkcija od leta 1911 nadalje ni bila več dosežena.

Največji mlinski koncern sveta so ustanovili v Ameriki; naziva se General Mills Incorporated. Novi koncern je nastal iz združitve petih družb in ima kapaciteto 5700 ton. Mlinski obrati predstavljajo vrednost 34 milijonov dolarjev.

148 plavžev je delalo v Vel. Britaniji in Irski v začetku leta, 141 pa na koncu junija.

Banko za pospeševanje zunanje trgovine namerava ustanoviti španska vlada. Obenem razmotrivajo načrt o dovoljevanju eksportnih kreditov.

V nemški sladkorni industriji se menda zmeraj bolj pojavlja stremljenje, da se spremeni dosedanja sladkorna politika; sprememba naj bi se izvršila na ta način, da se kolikor mogoče pospešuje domača poraba, eksport pa, da se omeji.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Saobračajno - komercijalno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. avgusta t. l. ponudbe glede dobave emajl-laka, terpentina, barv, firneža, klejne krede, železa, medenih palic, pločevine, vijakov, svedrov, spajal in strgačev za kositer, škarih in metrskih meril; do 21. avgusta t. l. pa glede dobave 2000 komadov signalnih zastavic. — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 14. avgusta t. l. ponudbe glede dobave električnih ventilatorjev in jamskega lesa. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. avgusta t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave hrastovih podnic; dne 16. avgusta t. l. glede dobave betonskih cevi. — Dne 17. avgusta t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 650.000 kg ovsa. — Dne 20. avgusta t. l. pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave zdravniških in bolniških plaščev.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. avgusta t. l. glede dobave 400 parov cokelj; do 16. avgusta glede dobave 10.000 kg kalcinirane sode, razne pločevine; do 18. avgusta t. l. glede dobave razne žice in lesenih ročajev. — Saobračajno - komercijalno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 25 komadov signalnih svetilk. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe glede dobave delov za tračnice; do 16. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1500 kom. trioglatih pil, 150 m^3 jamskega lesa in 4 vagone portland-cementa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 23. avgusta t. l. pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave 2000 komadov košar za sanitetni materijal! dne 25. avgusta t. l. pa glede dobave 540 komadov šatorov. — Dne 29. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave steklarskega materijala. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaje. Uprava državnih monopolov v Beogradu sprejema ponudbe glede prodaje 5500 kg saharina. (Pogoji so na vpogled v pisarni Uprave državnih monopolov — Odelenje prodaje.) — Dne 10. avgusta t. l. se bo vršila pri 52. pešadijskem polku v Ljubljani licitacija glede prodaje 1 konja. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenem polku.)

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 3. avgusta 1928 je bilo pripeljanih 216 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi pračiči od 5 do 6 tednov stari komad 100—125 Din, 7 do 9 tednov stari 180—225, 3 do 4 mesece stari 350 do 440, 5 do 7 mesecev stari 460—500, 8 do 10 mesecev stari 550—650, 1 leto stari 1000—1300, 1 kg žive teže 10 do 12·50, 1 kg mrtve teže 16—18. Prodalo se je 132 komadov.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudniške vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND. D. D.
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23
TELEFON 2552
SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSTNIH TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN UTADE.
TISKA KNJIGE, RAČUNE, OKROŽNICE, PLAKATE, KUVERTE ITD.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.

R. WILLMANN
STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 3
Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovorna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

MALINOVEC iz lekarne
dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c.
je staroznan kot prisini naravni izdelek, z najfinejšim sladkorjem vkuhan, brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih pridatkov za konserviranje. — Oddaja na drobno in veliko. — Cene nizke.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu"!

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrstno
RUDNINSKO VODO
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Urejа dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko - industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.